

వార్షికి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

105. పంచాధికశతతమః సర్గః - రామవాక్యమ్

// రామవాక్యమ్ //

తతః పురుషసింహానాం వృతానాం తైః సుహృద్గణైః |
శోచతామేవ రజనీ దుఃఖేన వృత్యవర్తత || 1 ||

రజన్యాం సుప్రభాతాయాం భ్రాతరస్తే సుహృద్వృతాః |
మందాకిన్యాం హుతం జప్యం కృత్వా రామముపాగమన్ || 2 ||

తూష్ణీం తే సముపాసీనాః న కశ్చిత్కించదబ్రవీత్ |
భరతస్తు సుహృన్తధ్యే రామం వచనమబ్రవీత్ || 3 ||

సాంత్వితా మామికా మాతా దత్తం రాజ్యమిదం మమ |
తద్దదామి తవైవాహం భుంక్ష్వ రాజ్యమకణ్ణకమ్ || 4 ||

మహాతేవాంబువేగేన భిన్నః సేతుర్జలాగమే |
దురావారం త్వదన్యేన రాజ్యఖండమిదం మహాత్ || 5 ||

గతిం ఖర ఇవాశ్వస్య తార్జ్యస్యేవ పతత్రిణః |
అనుగంతుం న శక్తిర్నే గతిం తవ మహీపతే || 6 ||

సుజీవం నిత్యశస్తస్య యః పరైరుపజీవ్యతే |
రామ తేన తు దుర్జీవం యః పరానుపజీవతి || 7 ||

యథా తు రోపితో వృక్షః పురుషేణ వివర్జితః |
ప్రాస్యకేన దురారోహో రూఢస్కంధో మహాద్రుమః || 8 ||

స యథా పుష్పితో భూత్వా ఫలాని న విదర్శయేత్ |
స తాం నానుభవేత్ప్రీతిం యస్య హేతోః ప్రరోపితః || 9 ||

విషోపమా మహాబాహో తమర్థం వేత్తుమర్హసి |
యది త్వమస్తాన్ వృషభో భర్తా భృత్యాన్ శాధి హి || 10 ||

శ్రేణయస్త్యాం మహారాజ పశ్యంత్యగ్ర్యాశ్చ సర్వశః |
ప్రతపంతమివాదిత్యం రాజ్యే స్థితమరిందమమ్ || 11 ||

తవానుయానే కాకుత్స్థ మత్తా నర్దంతు కుంజరాః |
అంతఃపురగతా నార్యో నందంతు సుసమాహితాః || 12 ||

తస్య సాధ్విత్యమన్యంత నాగరా వివిధా జనాః |
భరతస్య వచః శ్రుత్వా రామం ప్రత్యనుయాచతః || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

105. పంచాభికశతతమః సర్గః - రామవాక్యమ్

తమేవం దుఃఖితం ప్రేక్ష్య విలపంతం యశస్వినమ్ |
రామః కృతాత్మా భరతం సమాశ్వాసయ దాత్మవాన్ || 14 ||

నాత్మనః కామకారోఽస్తి పురుషోఽయమనీశ్వరః |
ఇతశ్చేతరతశ్చైనం కృతాంతః పరికర్షతి || 15 ||

సర్వే క్షయాంతా నిచయాః పతనాంతాః సముచ్చయాః |
సంయోగా విప్రయోగాంతా మరణాంతం చ జీవితమ్ || 16 ||

యథా ఫలానాం పక్వానాం నాన్యత్ర పతనాద్భయమ్ |
ఏవం నరస్య జాతస్య నాన్యత్ర మరణాద్భయమ్ || 17 ||

యథాఽగారం దృఢస్థూణం జీర్ణం భూత్వాఽవసీదతి |
తద్భైవ సీదంతి నరాః జరామృత్యువశంగతాః || 18 ||

అత్యేతి రజనీ యా తు సా న ప్రతినివర్తతే |
యాత్యేవ యమునా పూర్ణా సముద్రముదకాకులమ్ || 19 ||

అహోరాత్రాణి గచ్ఛంతి సర్వేషాం ప్రాణినామిహ |
ఆయాంషి క్షపయంత్యాశు గ్రీష్మే జలమివాంశవః || 21 ||

ఆత్మానమనుశోచ త్వం కిమన్యమనుశోచసి |
ఆయుస్తే హీయతే యస్య స్థితస్య చ గతస్య చ || 21 ||

సహైవ మృత్యుర్వృజితి సహ మృత్యుర్నిషీదతి |
గత్యా సుదీర్ఘమధ్యానం సహమృత్యుర్నివర్తతే || 22 ||

గాత్రేషు వలయః ప్రాప్తాః శ్వేతాశ్చైవ శిరోరుహాః |
జరయా పురుషో జీర్ణః కిం హి కృత్వా ప్రభావయేత్ || 23 ||

నందంతుదితాదిత్యే నందంతుస్తమితే రవౌ |
ఆత్మనో నావబుధ్యంతే మనుష్యా జీవితక్షయమ్ || 24 ||

హృష్యంతృతుమఖం దృష్ట్వా నవం నవమిహాగతమ్ |
ఋతూనాం పరివర్తేన ప్రాణినాం ప్రాణసంక్షయః || 25 ||

యథా కాష్ఠం చ కాష్ఠం చ సమేయాతాం మహార్ణవే |
సమేత్య చ వ్యపేయాతాం కాలమాసాద్య కంచన || 26 ||

ఏవం భార్యాశ్చ పుత్రాశ్చ జ్ఞాతయశ్చ ధనాని చ |
సమేత్య వ్యవధావంతి ద్రువో హ్యేషాం వినాభవః || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

105. పంచాభికశతతమః స్వర్గః - రామవాక్యమ్

నాత్ర కశ్చిద్యథాభావం ప్రాణీ సమభివర్తతే |
 తేన తస్మిన్న సామర్థ్యం ప్రేతస్యాస్తునుశోచతః || 28 ||
 యథా హి సార్థం గచ్ఛంతం బ్రూయాత్ కశ్చిత్ పథి స్థితః |
 అహమప్యగమిష్యామి పృష్ఠతో భవతామితి || 29 ||
 ఏవం పూర్వైర్గతో మార్గః పితృపైతామహో ద్రువః |
 తమాపన్నః కథం శోచేద్యస్య నాస్తి వ్యతిక్రమః || 30 ||
 వయసః పతమానస్య ప్రోతసో వాఽనివర్తినః |
 ఆత్మా సుఖే నియోక్తవ్యః సుఖభాజః ప్రజాః స్తుతాః || 31 ||
 ధర్మాత్మా స శుభైః కృత్నైః క్రతుభిశ్చాప్తదక్షిణైః |
 ధూతపాపా గతః స్వర్గం పితా నః పృథివీపతిః || 32 ||
 భృత్యానాం భరణాత్ సమ్యక్ ప్రజానాం పరిపాలనాత్ |
 అర్థాదానాచ్ఛ ధర్మేణ పితా నస్త్రిదివం గతః || 33 ||
 కర్మభిస్తు శుభైరిష్టైః క్రతుభిశ్చాప్తదక్షిణైః |
 స్వర్గం దశరథః ప్రాప్తః పితా నః పృథివీపతిః || 34 ||
 ఇష్ట్యా బహువిధైర్యజ్ఞైర్భృగాంశ్చావాప్య పుష్కలాన్ |
 ఉత్తమం చాయురాసాద్య స్వర్గతః పృథివీపతిః || 35 ||
 ఆయురుత్తమమాసాద్య భోగానపి చ రాఘవః |
 స న శోచ్యః పితా తాతః స్వర్గతః సత్యతః సతామ్ || 36 ||
 స జీర్ణం మానుషం దేహం పరిత్యజ్య పితా హి నః |
 దైవీమృద్ధిమనుప్రాప్తో బ్రహ్మలోకవిహారిణీమ్ || 37 ||
 తం తు నైవంవిధః కశ్చిత్ ప్రాజ్ఞః శోచితుమర్హతి |
 తద్విధో యద్విధశ్చాపి శ్రుతవాన్ బుద్ధిమత్తరః || 38 ||
 ఏతే బహువిధాః శోకా విలాపరుదితే తథా |
 వర్జనీయా హి భీరేణ సర్వావస్థాసు భీమతా || 39 ||
 స స్వస్థో భవ మాశోచీర్యాత్వా చావస తాం పురీమ్ |
 తథా పిత్రా నియుక్తోఽసి వశినా వదతాం వర || 40 ||
 యత్రాహమపి తేనైవ నియుక్తః పుణ్యకర్తృణా |
 తత్రైవాహం కరిష్యామి పితురార్ఘ్యస్య శాసనమ్ || 40 ||

వాల్మీకి రామాయణం

అయోధ్యకాండ

105. పంచాభికశతతమః సర్గః - రామవాక్యమ్

న మయా శాసనం తస్య త్యక్తుం న్యాయ్యమరిందమ |
తత్ త్వయాఽపి సదా మాన్యం స వై బంధుస్స నః పితా || 42 ||

తద్వచః పితురేవాహం సమ్మతం ధర్మచారిణః |
కర్తృణా పాలయిష్యామి వనవాసేన రాఘవ || 43 ||

ధార్మికేణాన్యశంసేన నరేణ గురువర్తినా |
భవితవ్యం నరవ్యాఘ్రు పరలోకం జిగీషతా || 44 ||

ఆత్మానమనుతిష్ఠ త్వం స్వభావేన నరర్షభ |
నిశామ్య తు శుభం వృత్తం పితుర్దశరథస్య నః || 45 ||

ఇత్యేవముక్త్వా వచనం మహాత్మా పితుర్నిదేశప్రతిపాలనార్థమ్ |
యవీయసం భ్రాతరమర్థవచ్ఛ ప్రభుర్ముహూర్తాద్విరరామ రామః || 46 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే
పంచోత్తరశతతమః సర్గః || 105 ||

www.sanatanadharm.com